

GAZETA TRANSILVANIEI

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitet de redacție.
Atelierile tipografiei „Astra” If. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GHLBARITIU ȘI SFINȚIT DE LUPTULE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATĂȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU MUREȘENII

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BRAȘOV.
B-dul REGELE FERDINAND Nr. 12 T. 1513
Abonamentul anual lei 300 Autorității și Societății lei 60
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 85 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

Sâmbătă 6 Noembrie 1943

Anul 106

Revoluția din 1918

La Cluj

de V. Branisce

„Sfatul poporului român și legiunea
sa din Cluj muncește zi și noapte cu
pacea și drepturile națiunii române să se
înfăptuiască!”

Adunarea națională, stăpână în-
tregii obște, va desăvârși apoi lucrarea
sfântă pentru limba, legea și moșta ro-
mânească: una și nedespărțită ca sfânta
Trei-ne“. Așa glasiește manifestul re-
dactat la 3 Noembrie 1918 de Dr. Amos
Frâncu, încredințatul sfatului național
român din Cluj.

În frământările revoluției, orașele
Transilvaniei și-au dat din plin contri-
buția. Fiecare, în felul său, a căutat să
imprine evenimentelor un ritm viu și
avântat, ajutând în felul acesta înche-
garea neamului în grantțele sale firești.

Între aceste orașe, Clujul, dragul
nostru Cluj, a fost în fruntea mișcării.
Prea l-au fost încăpătoare închisorile
pentru noi, prea des au răsunat pași
împiedecați în lanțuri, pentru că în ziua
prabușii asupra lor să nu izbucnească
tumultuos elementul românesc, sistematic
oprimat!

Dar în clipa desrobirii, în clipa
când stăpânirea vrăjmașă se destrăma
ca ceața pe crestele de munte, poporul
român nu s'a dat la acte de ură și
răzbunare, ci s'a pregătit de actul Unirii
cu smerenia creștinului ce se apropie de
taina sfintei cuminicăuri.

Stau mărturie manifestele epocii —
manifeste și chemări, redactate de con-
ducătorii neamului — că cea mai lumina-
tă prevedere politică și cea mai
curată conștiință națională au călăuzit
pașii neamului în acele vremuri. Indem-
nuri la ordine, la liniște, la muncă con-
structivă spre binele comun au fost
lozincile revoluției.

Acolo, în tipografia „Carmen” Petru
P. Bartiu, au aparut apelurile și mani-
festele Clujului nostru. Ele poartă iscă-
litori cunoscute: Dr. Amos Frâncu, Dr.
Emil Hațieganu, Dr. Iulian Pop, Dr.
Valentin Poruțiu, Dr. Octavian Utalia...
Ele ne aduc aminte de oameni ce au
contribuit în largă măsură la înfăptuirea
destinului românesc.

Acum, la împlinirea sfertului de
secol dela Unire, gândul recunoscător ni
se îndreaptă spre ei. Mulți sunt plecați
pe calea nefinței. Iar alții poartă din
nou vechi cătușe. Ei se găesc și astăzi
tot în acele locuri de comandă, apărân-
du-și neamul de aceleași rele ce-i secău
vlaga acum un sfert de secol. Lor le
trimetem un gând cald de îmbărbătare,
când cu suflete cucernice rețrăim cu-
vântul tare ca mireasma bradului, ce
l-au rostit acum douăzeci și cinci de ani
în Clujul nostru românesc.

Pleavă!

de

Ion Colan

Câtă mișelie trebuie să existe
în sufletul plângăreților de tot-
deauna ai popoarelor! Și cât gol
o fi cuprinzând o inimă în care
s'au surpat toate nădejzile înainte
de a fi prins rădăcini vreuna.

Li plângem și pe unii, și pe
alții.

Auzindu-i și văzându-i în ani,
ne vine să le înfigem mâinile în
umeri, să-i scuturăm și să le strigăm
în urechile vătuite: Veniți-vă în fire,
fricosilor! Treziți-vă și lăsați la-
mentările de Casandre! Nu din
plâns de muiere și nici din jelu-
iri la toate zidurile plângerilor se
urzește viitorul. Nu cu soldatul
care leșină la prima explozie se
duce un război...

Căscăți, cum făceam pe front
când intram în zona pericu-
loasă; căscăți să vă trosnească
toate grinzile fălcilor, dar păstrați-
vă falsele îngrijorări pentru voi,
voi, frumoși și îndestulați fazani
ai vremurilor de superficial decor...

Așa le-aș vorbi.

Și dacă vorba n'ar prinde coa-
jă, aș deschide toate ușile țării și
i-aș îmbrânci în ulițele de dincolo
de hotare, însemnându-i cum în-
semni vitele pe coarne, cu fierul
roșu, ca să-i recunoaștem în ziua
când se vor îmbulzi la praznicul
cel mare ce va urma după sacrifi-
ficiile celor ce n'au plâns și nu s'au
văicărit când au dat ochi cu moartea.

Fiindcă sărbătoarea va veni
tot atât de sigur, cum suntem si-
guri că se vor înghesui în fruntea
bucatelor, atunci, tocmai iepurii

ceasului de față. Or, noi tocmai asta
n'o vrem. În capul mesei îl vrem
pe Buga, sergentul cel adunat
în lărgul Crimei din toți mă-
răcînii și din toate gropile. Să stea
lângă el toate văduvele și toți or-
fanii pământului românesc, toate
mamele cernite, toate logodnicele
în ochii cărora lacrimile încă nu
s'au svântat.

Așa vrem.

În războiul trecut, când eram
reduși pe o limbă de pământ, ne-
amul ar fi acceptat cu spartană ho-
tărâre până și acel tragic „Tri-
unghiu al morții”, care se discuta la
lași. Da, numai că în Moldova se
înghesuise o lume românească cu
scăpărări de oțete în ochi, gata de
orice, pe când în restul țării ră-
măseseră unii despre care cineva
a scris mai pe urmă un volum in-
titulat „Porcii”.

Și azi, ca și altădată, imblă-
ciul primejdiilor alege neghina din
grâu.

Și azi, ca și altădată, se fac
însemnări pentru volumul al doilea
din „Porcii”.

Și azi, ca și altădată, credem
că vom intra în Alba-Iulia, pentru
ca în catedrala unirii să ne sărbă-
torim o împlinire.

Tari în credință, rezistăm la
orice. Nimic nu s'a sdruncinat în
noi, nimic n'a crescut mai mare
decât a fost, nimic nu s'a micșorat
din tot ce am crezut.

Doar pleava a prins aripi și
se lasă dușă de vânturi.

Ducă-se!

Zile de încercare

de I. Bozdog

Când aud văicăreli și întâl-
nesc oameni enervați pentru in-
conveniente ce le întâmpină, —
de altfel atât de firești în timp de
război, — ca, după câteva clipe,
aceiași să treacă la laude în ter-
meni superlativi despre câștigul
frumos ce-l au, am întotdeauna o
dureroasă strângere de inimă.

Ce înseamnă oare cele câteva
minute sau chiar ore de așteptare
„la rând”, dacă poți avea zilnic
pâinea bună de cât ai nevoie, lap-
tele, carnea, zarzavatul și fructele
din belșug; dacă, intrând în ma-
gaziu îți poți satisface nevoile, față
de suferințele și lipsurile atâtor
frați ai noștri, care trăiesc în cea
mai neagră mizerie!

Am auzit pe mulți exprimân-
du-și nedumerirea: cum se poate
ca muncitorii, ucenicii, ba chiar și
salahorii să consume pâine albă,
fără nicio îngrădire, cu preț urcat,
iar un conducător al unei între-
prinderi îmi spunea mirat că din-
tre muncitorii lui n'au renunțat la
cota cuvenită de făină albă nici
cei cu 7—8 copii.

Pe mine mă bucură ori de-
câteori văd franzeluța sau cornul
în mâna unui muncitor sau copil,
căci mă gândesc la posibilitățile
lui de câștig și mă ntristez numai
la gândul că lipsește chiar strictul
necesar atâtor copii debili sau bă-
trâni, care au cunoscut zile de
mulțumire și belșug, iar astăzi flă-
mânzesc, nu departe de noi.

Continuare în pagina 3-a

Ciobanul

Chimiru-l strânge aprig peste șale,
De nu l-a frânt nici vijor, nici furtună.
Și cum scoboară creasta 'n vole bună,
Își pare că o stâncă se prăvale.

Se scaldă 'n ochi lui argint de lună
Și-l ține cerul de urit pe cale,
Doinirea i-o îngână codrii 'n vale
Și scrâșnetul țările-i adună.

Când chiule îi strigă munții oersul
Și cetinile îl sărută urma;
Singularitățile-l veghează 'n somn

Când pe poteci, un câne-l ține mersul
Și'n inimă îi crește mândră turma —
Atunci nu-l slugă, ci năpraznic Domn.

„Potcoavă”

de Dr. Constantin Lacea

Un cuvânt care, în graiul
unor Brașoveni, a avut o intere-
santă evoluție semantică, devenind
din apelativ nume propriu și apoi
din nume propriu iarăși apelativ.
În casa Nr. 3 din Ulița Schei-
lor (astăzi strada Mureșenilor),
care fusese, pe vremuri, propieta-
tea marelui negustor și proprietar
Stan Blebea, era până după Unire
un restaurant numit „Împăratul

Roman”. Sașii îi ziceau „Römi-
scher Kaiser”, dar, după războiul
franco-german, îi mai spuneau
— semnificativ — și „Versailles”.
Restaurantul era frecventat de Ro-
mâni și de Sași. Românii se adu-
nau în camera din curte, iar Sașii
în cea dinspre stradă. Câte dis-
cuții privitoare la chestiuni de or-
din național, social-cultural sau
economic, începute poate la Casină,

INSTANȚEE

In pragul iernii

Nu știu cine se mai poate plânge că'n vara aceasta n'a făcut băl de soare, nu s'a putut mișca în aer liber, n'a putut admira natura în toată splendoarea ei. Doar nu sunt nici două săptămâni de când umblam în hamă și nădușeam, deși calendarul ne arată în fiecare zi că e vremea să scoatem biănurile din naftalină, să ne îngrijim de cartofi, de lemne etc. E drept că acum, deși soarele continuă să ne surâdă, e mai trist, mai rece surâsul lui, abia de atinge geamurile noastre și placă lăsând un gol în urmă-i pe care nu-l mai umple nimeni și nimic. Dimineața și seara ne ridicăm gulerul în sus.

Termometrul s'a coborât sub zero. Ce mai așteptăm acum? Invelișul alb și rece, care când s'așterne într'un oraș de munte ca al nostru nu e chip să se mai topească, nici cei 40 de mucenici nu pot să-l ducă, doar praznicul sfânt al Invierii mai reușește câte odată.

Cum va fi iarna care începe? Iată o întrebare la care nu ți-ar putea nimeni răspunde exact.

Unde sunt norii? Pe ce târâmuri au călătorit ei, aproape toată vara, de n'au răcorit de fel pământul fărăi noastre.

S'au strecurat parcă în sufletele oamenilor, pe frunțile și'n viața noastră, lăsând cerul limpede ca lacrima.

În virtutea contractului străvechi ce moși-strămoși de-ai noștri l-au încheiat cu iarna, ar trebui aceasta să stea aci la noi din luna lui Noemvrie neclintită, să toarcă fuior alb și să n'velească holdele pe câmp, mântuind astfel pânea noastră de mâne, să închege apele ca să patinăm, să îmbrace munții cu nămeți pentru sportivii pasionați și să-și facă apoi bagajul exact în ziua de 21 Martie, fără zăbavă, fără mosturi, dar mai ales fără reveniri prin luna lui April sau Mai. Dar iarna a rupt pe semne contractul. Vine și pleacă atunci când are poftă.

Înainte cu circa douăzeci de ani îi veni gustul să plece în Italia. Ce canon pe capul Italianilor! Ei care n'au cupatoare în casele lor, deoarece pe acel pământ binecuvântat se coc smochine și lămâi atunci când nouă ne înfloresc pe geamuri flori fantastice de ghiță.

Mai târziu, după vreo doi-trei ani, a plecat iarna în Maroc. Închipluși-vă Marocul alb! Marocul, care de când există a excelat prin culoarea neagră a fiilor săi cu pielea de tăciune. Căci fie-ne iertat să adăugăm, nu-l nici turbanul Marocului chiar așa alb cum ni-l înfățișează, în mod măgulitor, unele tablouri. Marocul era negru complet și deodată se făcu alb. Și era vară veș-

nu se continuau aici, la un pahar de vin, câte glume nu se făceau acolo! Un Tache Ionescu, un Nicu Filipescu și alți bărbați de Stat ai Vechiului Regat, venind la Brașov în interesul bisericii Sf. Nicolae sau al școlilor, la Casină și la „Împăratul Roman“ aveau prilejul să stea de vorbă cu negustorii și profesorii brașoveni, iar alții, cum erau Caragiale, Coșbuc, Dumitru Popovici, Chiriac, Gheorghe Folescu, etc., aici găseau destindere și voie bună.

Dar să vedem acum ce legătură are cuvântul „potcoavă“ cu acest restaurant. Aici nu e vorba de înțelesul cunoscut al acestui cuvânt. Pentru clienții români și sași ai numitului restaurant „potcoavă“ era denumirea unui vin ușor de masă care se servea acolo,

La începutul acestei săptămâni s'a reprezentat pe scena Teatrului „Redute“ — sub egida Asociațiunii „Astra“ Brașov — o sguuitoare dramă, de către o trupă de amatori.

Spectatorul neprevenit și străin cu greu ar fi putut să-și dea seama că elementele trupei teatrale din Brașov nu sunt artiști de profesie.

Jocul celor mai mulți dintre amatori noștri a fost atât de natural și de convingător, încât aveai impresia că actorii sunt artiști profesioniști.

Și încă de bună calitate, nu de duzină, cum ne-au obișnuit de un timp încoace, șireții și lacomii organizatori de turnee oficiale, semif oficiale, jubilar și particulare.

Evenimentul teatral ce s'a produs luni seara este vrednic să fie subliniat, iar trupa de teatru de amatori din Brașov merita mai multă atenție și încurajare decât i s'a dat la inaugurare. Nu ne îndoiim că publicul brașovean va ști să aprecieze, în viitor, această acțiune culturală după justa ei valoare.

Iată ce ne mărturisesc inițiatorii acestui teatru:

„Cățiva tineri au pus bazele unei trupe de teatru, de amatori, pentru că niciunul din ei nu-i actor în înțelesul profesional. Ideea pornește din lipsa unui teatru la Brașov... Este nevoie încă... de mult sbucium... pentru ca să ia ființă“...

„Trupa pe care o înfățișăm publicului brașovean vrea să facă teatru atât cât îi stă în putință, având scopul perfecționării, în viitor“.

Deci oamenii își dau seama de modestia întreprinderii lor și tocmai faptul acesta trebuie să ni-i apropie și mai mult sufletește, făcându-ne acțiunea lor și mai simpatică. Ei ne promit, în cuvântul introductiv, că vor munci sincer și intens pentru realizarea visurilor lor artistice. Își vor tăia drum prin desișul neîncrederilor până vor ajunge la lumină.

Iar cunoscătorilor și iubitorilor de teatru bun, care se uită la ei cu uimire admirându-le îndrăsneala, — sublinindu-și însă admirația cu un surâs de ironie — ei le răspund răspicat:

...„Nu avem teme de pus în practică, nici formule puse de alții. Facem teatrul acela a cărui unitate e asigurată de actor, voce, decor, costum, lu-

nică în Maroc. La un moment dat începu să ningă cu nemiluita.

Ce zor va fi apucat-o atunci pe înțeleapta noastră iarnă să se deplaseze din loc în loc, cu sumedenia ei de cojoace? Capricii de femele? A ajuns la vârsta critică sau periculoasă, cum se mai zice, când fiecare, indiferent

Un eveniment teatral

S'a stins candela

Dramă în 3 acte (6 tablouri) de C. Manolache

mină și... text, totul la mâna unificatoare a singurei soluții a teatrului serios: regizorul; Folosim omul ca actor, ferindu-ne de virtuși și căutând actorul necomplicat, vocea ciară, decorul autentic reprezentat, costumul real, — toate în lumina adevărată“.

Am citat această mărturisire de credință, pentru că cei ce au făcut o s'au ținut de cuvânt. Jocul lor a fost într'adevăr lipsit de artificiu, desfășurându-se simplu și natural. Niciunul dintre ei nu și-a dat aere de virtuozitate, ci toți s'au călăuzit după regulile bunului simț teatral.

Directorul de scenă, d-l Nic. Niculescu, poate să aibă astfel marea și rara satisfacție că sfaturile, sugestiile și îndrumările sale au fost urmate cu trageri de inimă și cu înțelegere deplină. Decorurile d-lui Ștefan Gai s'au dovedit și ele potrivite situațiilor.

Distribuția piesei a fost următoarea: Teofil Căliman (Irimia Runcu); Anton Brânză (Toader Păeșu); Eugen Marcu (părintele Zaharia); George Șerban (Bebe Ianopol); Mihael Balașca (Jereghea); George Florea (Moș Trifan); Titus Dobrescu (Sărghie); Cornelia Moarcăș (Mălina); Romana Breazu (Lisaveta); Veronica Antoniu (Lelea Sanda); Viorica Cernucan (Florica); Nicolae Cristea (Baba Neaga)

Asupra prestațiilor individuale ne rezervăm aprecierile pentru viitorul apropiat.

Dorim să urmărim pe interpreți și în alte roluri, revenind apoi, la timpul oportun, și asupra interpretării rolurilor din drama lui C. Manolache. Deocamdată subliniem că atmosfera piesei a fost bine creată și trăită intens.

La un teatru de amatori, mai ales, nu este bine să sugrumi în fașe unele nădejdi... Iar cei buni știu ei că sunt buni și n'au nevoie de „încurajare“.

Piesa „S'a stins candela“ are calități dramatice, dar unele scene sunt prea lungi, prea deslănate. Aceasta s'a resimțit, în mod fatal, și în interpretare.

Trupa de amatori dela Brașov va trebui să fie, în viitor, cu mare băgare de seamă și în ceea ce privește alegerea pieselor, fiindcă cu o piesă cu adevărat bună succesul este pe jumătate asigurat.

Al. Clujanu

de sex, mai calcă uneori alătura cu drumul. Numai cât pașii ternii sunt cam mari. Dacă atunci — călcând alături — a nimerit chiar în Maroc, Dumnezeu știe ce surprize ne mai așteaptă și pe noi mâne.

Ecat. Pitiș

PREDICI ÎN PUSTIU

Adevărul principiilor mele

Am avut un concurs medical de specialitate oto-rino-laringologică la București. Desbaterile vor apărea în revistele de specialitate. Aici vreau să scriu despre altceva, dar tot în legătură cu preocupările de totdeauna din predicile mele.

M'am întâlnit aici cu unii din colegii pe care îi avusesem între anii 1908-1911 la Facultatea de Medicină din București. După 1911 eu am trecut la Budapesta și Viena. Urmă războiul mondial, trecut fiecare aruncat de soarte în cinaștie ce colț de țară, așa că nu ne mai văzuseră de 30 de ani. La salutul meu afectuos un coleg medic general activ îmi răspunde:

„Fugi domnule de aici, nu cred să ți fost colegi, căci nu poți avea aceeași vârstă cu mine; eu credeam că ești cu 10 ani mai tânăr...“

Nu scriu, ferească Dumnezeu, aceste rânduri pentru a-mi lăuda sănătatea, acest dar dumnezeesc, ci pentru a aduce o probă a principiilor propagate de mine. Nu există întinerire artificială, căci și faimoasele experiențe ale lui Voronoff n'au dus la reținere, ci numai la o reactivare de câteva săptămâni, după care decăderea este și mai mare și starea e mai proastă decât înaintea operației de întinerire.

Dar nici nu există ceva mai inestetic decât mijloacele artificiale de întinerire. Am văzut zilele astea un domn de 62 de ani, fără păr, însă ca să pară tânăr, cu mustați stufoase văpsite în negru. Aceste persoane nu-și dau seama cât este de respingător aspectul și la sexul feminin, dar facă la cel masculin. Cu atât mai mult își impune un om între 50-70 de ani cu corpul svelt, fără abdomenul mare și obligator la toți cei cu viața sedentară, care au trăit ca să mănânce și nu au mâncat ca să trăiască.

Privirea încă ageră, mișcări vioate, completă capacitate de muncă, memorie bună, dragoste de muncă, datorie complet împlinită, sănătate de oțel, acestea sunt rezultatul unei vieți fără alcool și tutun, cu culcat de vreme și sculat de vreme, cu multă mișcare în liber, cu apă, aer și seare cât de mult, cu multă banătate în suflet, care trebuie să știe să lerte, să rabde, să creadă mereu și să știe să pună frâu pornirilor vrăjmașe ale trupului.

Nu există întinerire înafară de aceste principii. Aviz celor ce folosesc mijloace artificiale și celor ce-și ruinează sănătatea prin sistem greșit de viață.

Dr. M. Suciu-Sibias

Întoarcere de pe front

Atacul dela Dzanțora

Pufrezim

II.

Ochii s'au făcut mici, capetele s'au plecat, mâinile au căzut descurajant pe lângă trupuri.

Ne-a procopsit artileria! — zice Baloleanu.

Maiorul și-a scos revolverul, un Steier cât un pistol de haiduc.

— Trage racheta, Muntene!

Munteanu, cu pușcoiul gata, a înălțat dreapta spre cer, oblic spre Dzanțora, și a tras. Racheta s'a suit sus, sus de tot, despiciând straturile de aer ale dimineții și s'a spart cu cele șase stele verzi ale ei, ca în acele „jette d'eau“ dela Versailles.

E semnalul de ple-are.

Întău mai pe codeală, să vedem ce zic cei din sat.

Ca să nu părem lipsiți de curaj, ieșim și noi din groapă. De altfel mai bine în fața mitralierelor, decât în porcăria asta.

Din spațiul întreg răsar oameni cu arma în cumpănire, foarte grăbiți. Se duc de parcă ar avea o treabă urgentă de făcut în sat. Patrutele lui Pănoiu urcă panta dulce spre primele clădiri, scotocind prin toate șanțurile, prin toate gropile. Balatescu împinge și el din flancul stâng, formând cu al lui Pănoiu un clește. La centru noi, cu al căpitanului Tănase.

Zile de încercare

de

I. Bozdog

Continuare în pagina 1-a

Pentru că le lipsește nu numai calitatea dar și cantitatea, iar raționalizarea hranei se face cu atâta sgarcenie și după atâtea chei încât sate întregi românești se hrănesc cu cele mai primejdioase surrogat și amestecuri, până la prafuri dulcii, amestecate ca rumegușuri. Și suntem acum în prag de iarnă.

Ce va fi mai târziu?!

Sunt greutăți și la noi cu aprovizionarea de combustibil, cu scumpetea, dar cu tot greul totuși ajung — fără a se face deosebiri și categorisiri — și la bordeiul săracului. Iar unde lipsesc puterile, intervine autoritatea publică și nimeni nu este lăsat în brațele disperării.

Am văzut zilele acestea o ceată de copilași, tipuri de trogloditi, sdrențaroși și cu chipul de ceară, care fugiseră de acasă și din sat de groaza focmei pe care n'o mai pot îndura acolo.

Dar să ne gândim la funcționarii, industriași și comercianții rămași fără niciun câștig și fără vreo posibilitate de muncă, fiindu-le atelierile închise, iar din slujbe fiind scoși ca element de neîncredere. Aici, la noi, oricât de urcate ar fi prețurile, este posibilitate de muncă și de câștig.

În împrejurările de astăzi aceasta este mai mult decât bine. Cei cărora li se plătește însă pensie de 4—5000 lei — sau leafă la același nivel, și sunt frați de ai noștri, cu ce-și vor mai tângui zilele și cum vor pași în pragul noii ierni ce bate la ușă?

Ne dăm seama de urmările grozave ale războiului, dar acesta pe noi ne-a încercat și mai mult ca pe alții și totuși, fără a fi încântați de stările dela noi, recunoaștem sfortările tuturor care se sbat pentru menținerea unui echilibru între câștigul și consumația

Biblioteca „Astrei“ Brașov este deschisă în fiecare zi de lucru, între orele 9-12 și 15-19. O sală de lectură bine întreținută, cu 40 de locuri, stă la dispoziția cititorilor. Secția de împrumut funcționează și ea.

Cine spune că-i arde de atac, minte.

Adevărul e că ne-am bate cu oricine, numai să ne încălzim puțin.

Sunt Ruși în față?

Bun! Ne vom bate cu Rușii! Numai de n'ar fi șters-o, așa cum știu s'o facă ei atât de inteligent, lucru ce, de altfel, nu ne-ar întrista prea mult. Că, la urma urmei, noi suntem puși să ocupăm satul — obiectivul zilei — nu neapărat să murim pentru ziduri surpate.

Din noaptea asta o să ne rămână, la întorcerea acasă, un praf de reumatism cu dureri în șale când se schimbă vremea, o să fim mai puțin întregi decât la „Pomul Verde“ în Caransebeș când făceam pe eroii cu câte-o halbă înainte, vom aprecia altfel somnul și adăpostul plin de păduchi, dar oricum, adăpost acoperit...

Și, cine știe, poate și în suflete ne va rămânea, pe totdeauna, ceva din greul nopții petrecute în fața Dzantorei.

*

cetățeanului, fie el Statul sau întreprinderea particulară, și nu ne poate lăsa indiferenți nici soarta atâtor sute de mii de frați care trec prin cele mai negre zile de încercare.

Nu sunt de ajuns lamentările, ci din slășirea durerii noastre să se ridice mâna frățească. Să găsim o posibilitate de a le fi cu adevărat frați.

Wilhelm Kempff

de Lia Busuioceanu

Wilhelm Kempff e un iluminat printre artiști.

Nimic în felul lui de a cânta nu trădează efortul lucrului învățat. Memoria prodigioasă, tehnică desăvârșită folosită numai ca mijloc și nu ca scop, coloritul infinit variat al tuseului, sunt la acest mare pianist simple auxiliare prin care se apropie de însăși esența muzicii. Ascultându-l, n'ai niciun moment impresia că interpretează opere scrise de alții. Fraza muzicală se infiripă atunci parcă zămislită de voci lăuntrice răsfrânte în privirea iluminată a artistului. Interpretarea lui Kempff e un permanent dialog între aceste voci și spiritul său care le filtrează.

Cine ar îndrăzni să protesteze împotriva libertăților pe care și le ia de a da sensuri și ritmuri noi unor opere de mult anchilozate în tiparele tradiției? Cine ar putea pretinde că a pătruns mai bine spiritul marilor compozitori, decât acest frate al lor întru muzică? Critica își are rostul când se exercită asupra unor realizări ce nu depășesc puterile obișnuite ale talentului omenească. Când însă un om izbuteste să se identifice cu însăși esența artei pe care o reprezintă, când realizările lui tulbură și electrizează sute și sute de alți oameni, critica trebuie să se închine smerită în fața puterii lui creatoare. E har dumnezeesc în acel om.

Wilhelm Kempff e dintre acești mîriști ai soartei. De ar fi să-i căutăm un semen, nu printre oameni l-am căuta, ci în legendă, căci nu e el asemenea celui Parsifal în ale cărui mâni, prin

cunoscutului, în zilele de mari depreziuni, la întorcerea acasă, că se petrece în tine fenomenul putrezirii prin aduceri aminte?

— O vieață are omul!...

Fără îndoială; numai că noi jumătate ne-am lăsat-o prin gropi și prin șanțuri, iar din cealaltă noapți ca cele dela Dzantora au supt tot cea fost bun.

Ne-a supt zâmbetul primăverii și ne-a lăsat surâsul toamnelor de aramă.

*

— Ce ai? Pari amărît?

Cum o să spui soției, prietenului. Râscolim prin toate găurile, până unul începe să sbiere cât îl ia gura:

— Săpun, fraților!

Intr'un adăpost a dibuit o ladă întreagă cu săpun de rufe, în bucăți mari. Așa ceva nu mai văzuseră băieții noștri de când au intrat pe poziție.

Au uitat de atac și s'au repezit să se aprovizioneze. Erau accentuat caraghioși, cu baioneta la arma în cumpănire și fiecare cu câte două-trei bu-

Năruiri și destine

de

Dr. D. Chirculescu

Pe vremuri, relațiile politice și diplomatice dintre state se desfășurau ținându-se seama nu numai de elementara bunăcuviință dintre indivizi, dar se îmbrăcau și într'o formă de impecabilă aristocrație. Lucru posibil numai fiindcă se ținea seama de o morală internațională, de drepturile și îndatoririle reciproce ale statelor. Limbajul diplomatic era măsurat, fără brutalități. Nu-și îngăduia nimeni mahala-gisme.

Se respectau anumite valori ale

civilizației, în fața cărora, unanim, întreaga lume se închina. Nu și-ar fi îngăduit nimeni să distrugă monumente de artă, să disprețuiască ceea ce constituie leagăn sau moștenire și secole de strălucire.

Se duceau și pe atunci războaie, dar până și pe câmpurile de luptă se păstra respectul pentru om, respectul omenirii pentru sine.

*

Astăzi lucrurile se petrec de multe ori altfel. Omenirea pare să-și fi uitat de sine, să fi renunțat la ceea ce, acum mai puțin de o jumătate de secol, era sfânt în ochii săi: la însăși ierarhia morală a civilizației sale.

Nu puține sunt discursurile politice și actele diplomatice care au încetat cu desăvârșire de a mai fi „academice“. Intr'atâr, încât să te poți întreba cu drept cuvânt, dacă mai este nevoie de diplomați, când se găsesc atâtea cetățeni la periferia orașelor care sunt neîntrețuși posesori ai actualului vocabular diplomatic.

Te întrebi la ce mai e nevoie de diplomație, pentru a semna tratate, când se găsesc destui inși la periferia societății, care să semneze contracte și să nu le respecte, și atâtea care sunt neîntrețuși în arta de a răpi avutul și dreptul vecinului?

*

Ai impresia că din adâncurile societății se ridică tot mălul pe care secole de-a rândul omenirea s'a străduit să-l înlăture. Întregul efort al omenirii, de a se desprinde de animalitate și a se înălța, pare astăzi să se fărâmițeze. Pare că se aud din nou strigătele și tam-tamurile războinicilor primitivi. Valorile strănse de secole prin truda celor mai buni reprezentanți pe care i-a avut omenirea, sunt astăzi renegate, — ce ironie! — în numele civilizației, de chiar acei care pretind că o reprezintă.

Până și mușchetarii în frac se iau de gât cu fiarele pădurii și urlă împreună, de triumf, la fiecare lovitură dată în plin în monumentelor de artă în care trăiește sufletul întregii noastre civilizații.

Cei ce-și zic civilizați, proslăvesc azi pe cei pe care ieri încă li disprețuiau; se târăsc în abisuri în loc să tindă spre culmi.

Se prăbușește în mocirlă un trecut?

Probabil, dar fără ca ceea ce vine să merite a fi numit un viitor.

În jurul portafivului

simpla virtute a purității lui iluminate, se săvârșește taina sfântă a Gralului? Tot așa, subț degetele binecuvântate ale artistului, se desvăluie esența divină a muzicii, despre care Schopenhauer scria cândva: Caracterul nespus de intim al muzicii trece pe lângă noi ca un paradis cu totul apropiat și totuși veșnic depărtat, cu totul inteligibil și totuși atât de neînșelabil...

Wilhelm Kempff ne deschide porțile acestui paradis în care melodia strălucește limpezită de orice complicații inutile, căci arta lui Kempff e în primul rând simplificare. De aceea oglindește cu egală intensitate de trăire, fie gândirea mistică a unui Bach, fie sbuciumul tumultuos al lui Beethoven, fie îngereasca puritate a unui Mozart. Și de aceea cucerește, cu egală ușurință, atât pe cei rafinați, cât și pe cei simpli.

Pretutindeni concertele lui Wilhelm Kempff sunt primite cu explozii de entuziasm. Lumea nu se mai satură ascultându-l și artistul generos se dăruiește în programe bogate. La București, într'o săptămână a dat opt concerte, poate ca o răsplată pentru faptul pe care adeseori îl amintește, că, la începutul carierei sale de concertist, primul mare succes l-a obținut în Capitala noastră. O notă bună care-i spală de multe păcate pe capricioșii noștri melomani.

106 ani de luptă românească are
GAZETA TRANSILVANIEI

căfi de săpun, pe braț, răzând fericiți că de-acuma or avea și ei cu ce să spele efectele micului tchîpament.

De altfel simțiseră ei, prin aceea intuiție pe care o are ostașul de front, că în atacul asta nu se va face prea mult uz de armă.

Dela centru pătrundem în sat odată cu primele patrule. E, acesta, stilul maiorului: să-și vâre grupul de comandă în primele rânduri, ca la Pașa-Salin, ca la Mama-Tatarskaia, ca la Adschim-Ushkai; să se amestece în comanda companiilor din cap, să dea ordine, fapt ce-l face pe Pănoiu să ridice glasul:

— Da eu ce... mama dracului sunt aici, domnule maior, dacă Dvs. intrați cu grupul de comandă pe linia patrulelor lui Iancu Niță? Lăsați-mă să-mi conduc compania, că acu zic ceva pe țigănește!

De fapt, Pănoiu, tot ce-a spus mai sus, a spus-o curat pe țigănește, ca doar-doar va pricepe maiorul situația în care-i pune prestigiul și răspunderea

de comandant de companie. A amintit Pănoiu, enervat, ceva de mama lui și de alte mame, a intrat și'n cele sfinte, a gesticulat foarte concludent și a plecat la oamenii lui, fără să mai aștepte răspunsul.

— Bun băiat Pănoiu ăsta, — zice maiorul — da-i cam mitoken (pronunție aproximativ franțuzească, limbă din care maiorul nu știe decât *bonjour* și *bonsar*).

Ne vedem de drum, intrând cu toții, buluc, în Dzantora, ca ai noștri la Grivița, așa cum am citit în cartea lui Coșbuc: *Războiul nostru pentru independență*.

Primii prizonieri se ivesc de după case, cu mâinile ridicate spre cer, în silă, ca mohamedanii la rugăciune. Le facem semn să și le prinză pe după cap, dar cum nici ei nu dormiseră cine știe ce noaptea asta, se hotărăsc greu la asemenea exerciții de gimnastică suedeză.

Cu capul plin de tot ce citisem în legătură cu prizonierii — că se fac a se preda, iar cei din spate trag — pri-

Dintr'o arhivă secretă brașoveană

Statul polițist

de

de I. Urcanu

IX.

Patriotismul elevilor români din Brașov

La 4 Iunie secretarul de stat *Zslinsky* dela Ministerul Instrucției urgi-tează pe prefect să-i raporteze urgent dacă la manifestația din 12 Mai aranjată de tineret au participat și elevii dela școlile de stat, apoi în ce chip au participat elevii, profesorii și învățătorii gimnaziului și școlii comerciale ortodoxe la manifestație și care este rezultatul cercetărilor. (No. 1239/Res. — 4 VI. 1895).

Prefectul raportează Ministerului Instrucțiunii la 7 Iunie, trimițându-i copiile despre rezultatul cercetărilor înaintate Ministerului de Interne. Rezultatul definitiv nu-l poate înainta decât după primirea dosarului și concluziile parchetului unde este depus. Nu este mulțumit de cele constatate deoarece nu s'a putut constata dacă au luat parte și profesori și învățători la manifestație, iar elevii neagă „unisono” că ar fi cântat cuvinte insultătoare, iar singurul mărtor care a auzit cuvintele nu cunoaște niciun elev. (No. 94 Res.).

Căpitanul orașului avizează pe prefect la 5 Iunie cu No. 2242 că a urgit Parchetul în cauza demonstrațiilor elevilor români și i-a cerut sau restituirea dosarului sau copii după el.

La 10 Iunie 1895 procurorul *Witlich Carol* avizează cu adresa No. 3108 pe prefectul *Maurer*, că examinând dosarul depus de poliție în cauza manifestației din seara lui 1 Mai stil vechiu aranjată de elevii români, în baza ordonanței No. 2747/1895 din 7 Mai a Procurorului general dela Cluj, nu s'a putut dovedi folosirea cuvintelor „câne de maghiar” pe care singur *I. Barsay* le-a auzit. Față de acesta nici aranjatorii manifestației, nici organele poliției nu confirmă folosirea textului, așa că nici dela o eventuală acțiune publică nu s'ar putea aștepta alt rezultat. Fiind manifestația anunțată, iar astfel de cântări „obișnuite” — cum recunoaște însăși poliția — pentru a evita agitațiile păgubitoare se clasează dosarul și se restituie poliției. (No. 98/Res.).

La 15 Iunie 1895 prefectul *Maurer* raportează Președinției Consiliului de Miniștri că în cauza demonstrației din 12 Mai a elevilor valahi s'au încheiat cercetările fără niciun rezultat și că Parchetul, nefiind dovedită culpabilitatea, nu deschide acțiune publică. Pe viitor nicio manifestație să nu se permită decât sub conducerea profesorilor. (No. 99/Res. — 15 VI. 1895).

Aceeași adresă se trimite și Min. de Interne și celui al Instrucției publice cu același număr și dată. Pe acesta din urmă îl roagă prefectul să impună școlilor ca pe viitor să nu poată face demonstrații decât cu participarea profes-

sorilor. Astfel se vor preveni demonstrațiile naționaliste. Școlilor valahe să li se pună în vedere că în viitor li se va aplica, în caz de repetare, § 50 din art. de lege XXX—1883.

Totodată căpitanul poliției depune prefectului procesul verbal al demonstrației. (No. 2401 — 12 VI. 1895).

Așa se stă șeste, înecat în ridicol, furtuna stărnită în preșeara de 2/15 Mai. Abia începe noul an școlar și poliția este din nou pusă la încercare de elevii români.

La 12 Oct. 1895 căpitanul orașului *Hlemesch* raportează prefectului cu No. 4414, că profesorii și elevii liceului real de stat la reîntoarcerea din excursiunea lor din *Poiană* în ziua de 3 Oct. au fost atacați și bătuți cu pietre de către elevii români din Șcheiu dela Podul Creșului, Pe Tocile, Strada Căpitanului și în o parte din Prund, fiind răniți mai mulți elevi și câțiva profesori. Atacul s'a produs de fapt de către câțiva elevi români instigați de 3 elevi ai școlii superioare ortodoxe de comerț. Spre a se putea constata faptele riguros au fost conduși toți elevii români ce locuiesc între Podul Creșului și Prund și vor fi audiați unde se gaseau în timpul atacului, cu care erau, dacă pot să-și dovedească *alibi-ul*. Numărul lor este de 100. Ascultarea a început deja.

Căpitania orașului a luat cunoștință de incident din auzite la 4 Oct., iar oficial a fost sesizată în ziua de 5. Poliția n'a avut cunoștință de excursia liceului de stat. Dacă era anunțată s'ar fi luat măsurile preventive și incidentul nu se producea. Chiar dacă ar fi fost sesizată imediat poliția n'ar fi reușit să prindă pe vinovați.

Prefectul raportează primului-ministru la 8 Oct. incidentul, prezentându-l ca un act de atac pe la spate înainte plănuț și săvârșit de către elevii români din curțile și grădinile din Șcheiu.

Cu data de 12 Oct. 1895 raportează apoi și Ministerul de Instrucție, arătând că unul din autorii morali este *Teodor Stinghe* din cl. IV. lic. real românesc, care, la intervenția sa energetică, au fost eliminați de către corpul profesoral; pe alți doi i-a pedepsit. Rezultatul definitiv al cercetărilor îl va raporta după încheierea lor. (No. 204/Res. — 12 Oct. 1895).

Primul ministru *Bánffy*, la 11 Oct. — după informațiile ziarelor — cere prefectului să-i raporteze despre incidentul din 3 Oct., pe care unele ziare îl prezintă ca izvorit din insultele ce le-ar fi adus elevii liceului de stat Românilor. (No. 1097 Res. — 11 Oct. 1895).

La 18 Oct. primul ministru *Bánffy* cere prefectului să urgenceze și să depună raportul cu incidentul din 3 Oct. și să-i raporteze nu cumva poliția a început prea târziu cercetarea și care

Din lumea largă

Cum se lucrează și cum se falsifică pietrele prețioase

Intr'un colț frumos din Boemia, pe valea Izerului, este un oraș întreg care trăiește de pe urma pietrelor prețioase și semiprețioase. Se tale acolo și se șlefutesc diamante, rubine, safire și smaragde, dar mai ales acate de jază, pietrele acele roșii și verzi care dacă nu au strălucirea rubinului și smaragdului, îngăduite să se facă din ele adevărate minuni de artă. În orașul *Turnau* există de mai bine de 100 de ani, nu numai meșteri renumiți, dar și o școală care a dat industriei pietrelor prețioase pretutindeni adevărați artiști. Dintre toate pietrele lucrate aici, cea mai bine reprezentată este granatul. Roșul său întunecat se potrivește bine mai ales doamnelor mai puțin tinere, și poate de aceea, de multe ori granatul este montat în bijuterii care reproduc modele de altă dată.

În ultimul timp s'a întemeiat la *Hanau* și un institut științific pentru cercetarea pietrelor prețioase. În domeniul activității sale cade alături de descoperirea unor mijloace noi de șlefuit și afară de cercetări amănunțite asupra fostului vulcan *Cozacov*, de lângă *Turnau*, care de sute de ani furnizează întregii regiuni pietrele sale semiprețioase, mai ales cercetarea petrelor false care încearcă să imite pietrele prețioase.

În această privință, știința a făcut în ultima vreme extraordinar de mari

progrese. Pe de o parte s'a reușit să se imite tot mai perfect multe varietăți de pietre prețioase, așa încât uneori nici bijuterii de meserie nu le mai pot deosebi. În același timp, oamenii de știință au descoperit noi mijloace pentru a da de urma falsificărilor care sunt prezentate drept pietre prețioase veritabile. Un mijloc foarte eficace, care poate deosebi pietrele prețioase naturale de cele sintetice, chiar atunci când au exact aceleași proprietăți chimice și fizice, sunt razele ultra-violete. Pietrele prețioase fabricate supuse acestor raze își pierd, în numeroase cazuri, sau își schimbă culoarea, fapt care nu se întâmplă cu surorile lor create în sânul pământului. Arhivele Institutului dovedesc că publicul se lasă înșelat nu numai de imitații perfecte, ci și de cele mai grosolane prezentări. Au fost vândute drept prețioase diamante brute până și cioburi căpătate din fundul unei sticle sfărâmate. Pentru a lupta împotriva acelor care cu rea voință pun în vânzare drept pietre veritabile imitații fără valoare, profesorul german *Schlossmacher* dela Universitatea din *Königsberg*, a creat de mai mulți ani o asociație internațională pentru controlul comerțului cu pietre prețioase și cu imitații, reușind să înlăture din cadrul său pe negustorii necinstiți și să le îngreuneze, până la dispariție, activitatea ascunsă.

membru al poliției a făcut cercetările. (No. 1110 Res. — 18 Oct. 1895).

Prefectul cere imediat aceste informații dela căpitanul orașului cu No. 213/Res. din 23 Oct.

La 22 Oct. căpitanul orașului raportează prefectului la „ordin verbal”, că dosarul anchetei incidentului dela 3 Oct. a fost depus la 18 Oct. cu No. 4414 judecătoriei penale de aici cf. § lui 176. Cercetările preliminare și detaliate le-a făcut *personal* și înafara autorităților executive a conlucrat și comisarul *Laurențiu Maximilian* ca unul ce posedă bine limba română și cunoaște dialectul popular de aici. (No. 37/Res. — 22 Oct. 1895).

La 28 Oct. căpitanul orașului *Hlemesch* face prefectului raportul definitiv asupra incidentului alăturând copia autentică a procesului verbal, conform căreia, după încheierea urmăririlor, la 7 Oct., au început ascultările care s'au încheiat la 17 Oct., iar la 18 Oct. au fost depuse la judecătoria penală cu No. 4414.

Din procesul verbal al cercetărilor preliminare reiese că au luat parte activ la atac elevii: *Stinghe Cristea*, Ar-

delean Gheorghe, *Mitoc Ioan*, *Frigător Ioan*, *Botto Ioan* și *Telean Nicolae* pe când elevii *Stinghe Teodor*, *Popoviciu Afion* și *Băluțiu Gheorghe* nu numai că au luat parte la atac, dar sunt vinovați și ca dirijori, respective instigatorii aceleia.

Notează că excursia n'a fost anunțată poliției conform § 28 al regulamentului penal orașenesc. Dacă ar fi fost anunțat la timp, măcar postul de poliție de Șcheiu sau postul central, s'ar fi putut prinde făptașii imediat. (No. 38/Res. — 28 Oct. 1895).

Reiese clar din raport că vitejii stăpâni ai Brașovului au tulit-o la fugă și în sfârșiala călcăielor nu și-au adus aminte de paznicii siguranței publice decât după închiderea ușilor și oblojirea capetelor înfierbântate.

Abonaților

le aducem aminte că nu trăim din subvenții.

milor doi le leg mâinile la spate cu propriile lor brăcinare, chipurile să nu fugă. Ce naivi suntem! Dacă ar fi vrut să fugă, parcă n'aveau timp s'o facă toata noaptea!

După vreo jumătate de ceas însă, îi desleg, și pentru faptul că se adunaseră prea mulți — (ia numără-i, Loghine, să vedem câți-is!) dar și pentru un motiv mult mai omenesc: Neavând cu ce-i lega, le-am luat curelele dela pantaloni, iar cum ei n'aveau bretele, bieții oameni de-abia se mișcau de teama să nu rămâna cu cioarecii pe vine.

— Dă-le drumul, Ștefane!

E atâta ferocitate în ochii lor când își simt mâinile libere și nădragii în siguranță.

— Spasibo! (Mulțumesc!)

— N'ai pentru ce — face Loghine, în timp ce da prizonierului o țigară, din tainul lui de nefumător.

— Fraternalizezi cu inamicul! — Îmi încerc ordonanța.

— Da dă-i în păcatele lor, c'or fi ei dăstul de amărâți — ripostează Loghine, cu nu știu ce atavică omenie în graiul lui bănățean.

In fața casei unde am organizat centrul de strângere al prizonierilor, ajutat de câțiva ostași, oamenii s'au așezat turcește, pe-o brâncă, cum le-a venit mai bine și fumează din tutucul lor prost, din mahoraa lor turnată în mici tócuri din hârtie de ziar.

Intru în casa cu geamurile sparte. E infirmeria tovarășilor. Miros greu de tinctură de iod, de Isoform. Tot felul de scule medicale pe jos, pe pervazurile dela geamuri și pe-o masă, sălbatic răvășite. Pe jos, lat. În mijlocul primei camere, trei sunt cu totul, un ostăș are mantaua trasă peste cap și-i descuț, lungit acolo...

— Ia vezi, Loghine, ce-i cu el? Băiatul s'apleacă, ridică colțul mantalei în dreptul capului și-i dă drumul repede:

— Pentru ăsta s'a isprăvit războiul.

In camera a doua, infecție.

Pe paie, peste efecte militare murdare, geme cineva. Toate frigurile din lume s'au adunat să-l scuture. Conversația a pornit uitând că e războiu; a uitat și el, am uitat și eu:

— *Mne hólodno...**

— Ștefane, zic lui Loghine —

mai pune ceva pe el. Nici ăsta nu mai apucă ziua de mâne.

— *Govórite po ruschi?*

— *Nemnogo.*

— *Idi siuda.*

Mă plec. Îmi ia mâna și o pune pe fruntea lui, apă toată.

— *Ea bolen... Mnea zdesi bolit... Hociu sigari...*

— Vai de capul lui! — oftează ordonanța. Acasă o fi având și el copii, nevastă și ui-te-l cum moare, ca un câne... ca un câne...

Rusul trage din țigara dată, cu ochii pe jumătate închiși. Poate e ultima. Ștefan se uită la el, proptit în armă.

Trebuie să redresez moralul lui Loghine.

— Ce să-i faci, Ștefane; așa-i războiul... Azi îi dau eu ultima țigară: mâne o să-mi dea altul mie, și tot așa până s'or isprăvi... țigările...

*) — Măe frig.

— Vorbite rusește?

— Poții.

— Vino'acoa!

— Sunt bomav... mă doare ici... așa vrea o țigară...

Ion Colan

Românii din Secuime

Frați, care și au
pierdut graiul

de Ion Steriopol

V.

Colonizați în județele Ciuc, Trei Scaune și Odorhei — Săcui primesc, cum era și firesc, drepturi osebite de însemnate. Ei au libertăți și privilegii, care le fac nestânjenită folosirea proprietăților și terenurilor, pe care le-au ocupat. Sunt, în orice caz, o populație privilegiată, care trăind alături de Români din partea locului, au putut ademeni prin drepturile și libertățile ce aveau, pe aceștia. Mai ales, că Românii fuseseră reduși la starea de iobăgie.

Căci Românii sufar și pe teren social și pe teren bisericesc. Statul nu le acordă drepturi, le cere numai datorii, și bătuți de toate vânturile vor căuta sprijin și ajutor acolo unde l-ar mai putea găsi.

Biserica le este persecutată. Ei sunt socotiți „schismatici și eretici” și împotriva lor se îndreaptă toate prigoanele catolicismului.

Forțați prin biserică să părăsească ortodoxismul, ei pierd cel mai puternic rezim al existenței lor ca neam. Și fatal pierzând credința și îngroșând rândurile altor confesiuni, încet încet vor dispărea și ca neam, și vor pierde limba și îi vom pierde și noi pentru marele suflet al neamului.

Continuare în pagina 6-a

Plugarii din Danemarca

de Bădicu Gheorghe

Până acum vreo sută de ani despre Danezi se vorbea una bună și nouă rele. Se spunea mai ales că fug de muncă și zăbovesc bucuros prin cele cârciumi. Mai rău decât atâta nu se poate spune despre un popor. Din păcate șoptele acestea erau mai aproape de adevăr decât de bârfeală. Ai fi zis că țărani danezi sunt cununați cu sărăcia și cu beția, de care nici Dumnezeu nu-i poate despărți.

Și totuși s'a întâmplat o minune. Dumnezeu le-a trimis un om care i-a scuturat din robia păcatelor. Omul acesta a fost un simplu dascăl dela sat. Numele lui era Grundtwig. Ca mână de o putere nevăzută acest învățător a început să cutreere sat după sat. Aduna pe țărani în fața bisericii, de multe ori sub un nuc din mijlocul satului și le vorbea cu mult suflet despre foloasele învățării de carte. Grundtwig știa foarte bine care sunt păcatele poporului. El știa că pământul lor era sărac, bucatele erau slabe și foarte scumpe. Grăul și ovăzul le venea cu vapoarele din Rusia și America, de aceea

se vindeau la prețuri mari. Știind aceste Grundtwig sfătuia pe țărani să scuture lenea și să se ocupe de creșterea vitelor pe o scară tot mai întinsă. Să crească vaci și bivolițe de lapte. A înființat apoi în fiecare sat o școală practică, pentru flăcăii și fetele trecute de 14 ani. Dascăli anume pregătiți de el au fost risipiți prin țară să-i învețe tot felul de meșteșuguri și lucrul de mână. I-a învățat în special cum se prepară untul, cașcavalul și brânzeturile. N'au trecut câțiva ani și roadele acestor școli țărănești s'au arătat pline de

Doină de pribegie

*Înălbi-s'ar zorile
Să-mi adun mi rile
Spre zări să-mi mân turmele.
Și-oi porni, mărl, porni
Cu turmele 'n fapt de zi,
Către crucea umililor
In zăriștea culmilor
Să-mi adăp miorile
Și să-mi văd surorile.
Și m'oi duce duce-m'as,
Tot cu dorul pătimaș,
Să m'alințe doinele,
Vânturile, molnele,
Când voi trece printre munți,
Să deștept codrii cărunți,
Că-i neagră plerzanie
Prin cea Transilvanie...*

Luceafărul

V. Nistor

Scrisori către săteni

Sobolul

de pr. Alex. Florea

Cine nu-l cunoaște? Este vietatea durdulie, măruntă și neagră, care cu botul ei mic, la fel cu al porcului, ridică de primăvara până toamna târziu, pe holde, prin grădini și pășuni mușuroaie de pământ măcinat.

Face parte din neamul șoarecilor, dar având un traiu cu totul deosebit. Se hrănește cu rămele și gândacii ce-i găsește cu scormonitul și săpatul lui prin pământ. Nu iese niciodată la lumină. Este animalul care fuge de lumină, ba văzând lumina, moare îndată.

Câte feluri de vietăți a lăsat Facătorul cerului și al pământului! Animale care trăiesc în văzduh, în ape și în pământ, unele mai curioase și mai interesante, decât altele.

Unele au ochi ce văd numai în apă, altele pot să trăiască numai la întunec toată viața.

Iată și acest sobol, care-l întâlnim atât de des în ogoarele noastre, ce roștore are dela Dumnezeu! Intr'o dimineață, când l-am simțit că mișcă pământul pe o cărare din grădină, l-am scos pe neașteptate cu sapa. Fără să-l ating cât de puțin, imediat ce l-a năpădit lumina, nu s'a mai ridicat. A murit.

Și dacă ar fi vorba numai de animale, care să-și petreacă viața tot în întunec, n'ar fi mare lucru...

Din păcate găsești și oameni,

Continuare în pagina 6 a

Badea Blaj și educația în familie

de Sassu-Ducșoara

Badea Blaj dintr'un sat pe care-l cunosc, avea doi copii la școala primară. Un băiat și o fetiță.

Nu știu ce va fi fost în sânul acelei familii, că un an întreg de școală n'a venit nimeni să se intereseze de felul cum învăță cele două odrasle. Carnetele de note trimestriale le-au găsit învățătorii, în prima zi din vacanța Crăciunului, asvârlite prin curtea școlii.

Așa s'a întâmplat că amândoi școlarii care au lipsit cu lunile, și când au venit au stat înlemniți ca și băncile, au rămas nepretenți.

Iată-l la începutul noului an școlar pe badea Blaj, înalt, slab, cu barba nerasă de săptămâni, cu părul ieșit prin căciulă, necăjit foc și cu două bucați de hârtie zugrăvite cu un scris chinuit, sârmanul ca vai de el, în cancelaria școlii.

— Bună ziua domnule drectăr!
— Bună ziua bade Blaj, da ce ești așa de necăjit?

— Apoi, uite, mi-au rămas pruncii ripitenți și acum mi-am luat seama să fac altfel. Pă baza articolului ala din legea școlii primare, vreau să le fac „educația” în familie.
— Bine, răspunse directorul

blând și cu părere de rău, — dar copiii dumitale au lipsit peste trei luni dela școală și când au venit, n'au voit să muncească de loc. Noi am fi fost bucuroși să iasă amândoi premianți.

— Domnule drectăr, să trăiți da eu vreau să le fac „educația” în familie că după lege se poate.

— Ai putea, răspunse directorul serios, dar îți trebuie un învățător sau un profesor angajat în familie și la sfârșitul anului tot la școală trebuie să dea examen. Gândește-te deci că dacă la școală cu învățători serveri, cu program, cu material ajutat și cu amenzi aspre, tot nu au învățat copiii dumitale carte, apoi în niciun caz nu vor învăța de capul lor.

Omul a tăcut, a oftat dând din cap neincrezător și a plecat cu cererile pe la autoritățile comunale și poate pe la inspectorat.

Peste câteva zile iată și alți săteni cu copii repetenți, aducând în căciunii jalbi pentru a li se aproba să facă „educația” în familie.

— Ei, le-a spus directorul necăjit, dar ce v'a venit oameni buni?

— Apoi ne-a citit legea alde Blaj și zice că mai bine om ieși cu „educația” în familie.

Văzând așa, directorul i-a adunat pe toți într'o duminică la școală și le-a spus printre multe altele, că de aceea s'a făcut școala primară de stat, să nu mai fie oamenii silii să se

îngrijească de educatori, pe plata lor, de cărți, de program și alte nenumărate trebuințe pe care numai cei pregătiți pentru o astfel de meserie, le pot duce la bun sfârșit și nu fără multă greutate.

Uitați-vă oameni buni, le-a spus directorul: Sfinția Sa părintele, eu, domnul notar, domnul doctor, domnul inspector, și alți oameni cu carte multă, am învățat toți mai întâiu la școala primară. Nu ne-a adus nimeni profesori în familie, că doar de aceea s'a înființat școala primară gratuită și obligatorie.

Răul vine însă de acolo că dumneavoastră nu trimiteți copiii regulat la școală și chiar atunci dacă îi mai trimiteți nu vă interesați de loc dacă acasă

Românii din Secuime

Frați, care și-au pierdut graiul

de Ion Steriopol

Continuare din pagina 5-a

Căci ce ar fi putut face bieții Români sub greaua apăsare? Rămăși fără conducătorii lor firești, preoții, Români dela poalele Harghitei au dus-o din ce în ce mai greu.

Procesul acesta de desnaționalizare a durat mult, peste 650 ani, timp îndelung sfâșietor, timp în care Români au rezistat, cum au putut, s'au ascuns, s'au refugiat în colțuri tănuite de munte, în văi neajunse de răutatea oamenilor, dar până la urmă, până la triste persecuții din secolul al 19-lea, au căzut, au fost înfrânți și aproape că azi nu-i mai putem regăsi.

Au intrat cu toții, sau aproape cu toții, în masa din ce în ce mai puternică a Secuimii.

Sobolul

de pr. Alex. Florea

Continuare din pagina 5-a

cărora le place mult întunecul.

Nu întunerecul nopții, care l-a lăsat Dumnezeu pentru buna orânduire a lumii, ci întunerecul neștiinței, al rețelilor, al urâclunilor și al minciunilor, adevărat al vieții departe de lumina adevărului.

De mii de ani, pentru toți oamenii se predică în biserici și se învață în școli. Totuși sunt mulți acei ce fug din fața luminii și preferă să trăiască mereu în prostie, în întunec.

De lumină parcă li-e rușine. Li-e teamă că-i omoară. Aceasta pentru că s'au învățat cu răul, mereu departe de bine, frumos și adevăr.

Putem spune că sobolul nu trăiește, ci rămă la întunec toată viața lui. Așa rămă și cei ce nu vor să se îndrepte, nu le place înțelepciunea și viața curată.

Hristos a zis: „Umblați în lumină ca fii ai luminii să fiți!”

și fac lecțiile și pe unde umblă. Dați copiii regulat la școală, țineți-i de scurt și acasă cum sunt ținuți la școală și veți vedea ce rezultat frumos vom avea.

— Eh, a exclamat îndărătnic badea Blaj, tot mai bine e cu „educația” în familie, oameni buni. Scrie în lege. Dece scrie domnul minister? D'aia scrie în că spune și în cărțile ale mari că „educația” din familie face mai mult ca toate școlile.

— Măi, — au început să murmure oamenii între ei, — trebuie că Blaj ăsta știe ceva de se pune cu directrul...

— Dar dumneata nici nu știi bine să scrii. — îi spuse directorul.

— Apoi nu prea știu, dom-

O inițiativă creștină și națională

Direcțiunea Uzinelor „Astra” din Brașov a hotărât ca la praznicul Sfinților Arhangheli din acest an să fie cununați muncitorii care trăiau în concubinaj și cei care nu fuseseră căsătoriți religios până acum.

Orice bun creștin și român se întristează la gândul că mii de familii trăiesc necununat civil și necăsătorite în sfânta lege creștinească.

Consecințele sociale ale acestei neorânduiri nu lovesc numai în miile de copii nelegitimi, dar sapă și în conștiința poporului credința în sfințenia familiei.

Familia e stânca societății. Respectul față de ea ni-l accentuiază apostolul Pavel când zice: „...nimeni nu poate pune alt temel decât cel ce s'a pus odată...”

Sfințenia în unitatea gândirii, simțirii și voinții este unul din cele mai frumoase idealuri morale și sociale. Unde e sfințenie și unitate de suflet, e liniște, fericire și progres. Unde acestea lipsesc, nu găsim nici pace, nici fericire și nici iubire. Iar așezământul sfânt în care se pune această temelie și se cultivă unitatea vieții fericite este taina

nunții, acea împărtășire și primire a darului binecuvântării lui Dumnezeu, pentru întemeierea familiei creștine.

Iată de ce ceremonia de mai sus are o însemnătate capitală pentru biserica și Statul nostru.

Și ce înălțător ar fi dacă pilda bună a conducătorilor Uzinelor „Astra”, d-nii ing. Vineș și cpt. I. Brădescu, ar găsi ecou în toate fabricile și întreprinderile românești.

Pr. N. Bărsan

Undele sunt folosite pentru tratamentul bolilor

Undele scurte sunt folosite din ce în ce mai mult în medicină. Efectul lor s'a constatat printr'o experiență asupra unui buboiu, care tratat astfel s'a vindecat într'o singură zi. Folosirea de unde scurte introdusă de atunci în lumea întreagă a făcut continue progrese. Succesul ei depinde de împărțirea undelor. Dacă buboiul este la început, se vindecă imediat, dacă este mai vechiu, undele scurte favorizează coacerea, buba spărgându-se și vindecându-se aproape fără să lase urme. S'a trecut la vindecarea altor inflamații și abcese prin unde scurte, chiar abcese la plămâni, abcese la amigdale etc. Terapia undelor scurte este de asemenea foarte eficace la tratamentul pneumoniei devenite cronică. În războiu undele scurte au fost folosite cu succes la tratarea rănilor adânci și purulente, la tratarea degerăturilor etc. De asemenea s'a constatat că folosirea undelor scurte este cea mai eficace în contra bolilor reumatice de tot felul.

Femei polițiste

În Franța se vor folosi pentru prima oară femei ca polițiste. Astfel șeful poliției din Montauban a făcut cunoscut că primește în poliție femei între 25 și 35 ani.

A născut un copil uriaș

O țărăncă din Lillers lângă Béthune în Franța a născut de curând un copil uriaș. Acesta avea o lungime de 55 cm. și cântărea 8½ kilograme. Extraordinarul sugaci se bucură de cea mai bună sănătate.

Eroii noștri

Bran

Isaia Secărea

Soldat

Soldat într'un batalion de Vânători de Munte din Brașov. Căsătorit. Bun econom și bun creștin. La declararea războiului de reîntregire a plecat și el la datorie. A luptat dela trecerea Prutului până la Sevastopol. În apropiere de Sevastopol, fiind în post înaintat, cu alți doi camarazi, în noaptea de 29/30 Maiu 1942, au fost atacați de 20 bolșevici. După mărturisirile unor prizonierii sovietici, deși grav rănit, Isaia Secărea a refuzat să destăinuiească ceva despre unitatea sa.

I-a rămas acasă o soție bolnavă și patru fetițe orfane.

A v i z

Cărțile, revistele, manuscrisele de articole și scrisorile destinate „Foi pentru minte, inimă și literatură” se vor trimite la adresa d-lui Gh. Tulbure, Brașov, str. Dorobanț 13.

nule directăr, să trăiți, da v'ași arăta eu rezultat, că tata numai odată mi-a făcut iducație, când i-am vândut cojocul să-i cumpăr Măriei rochie de matase și mai mult nu mi-a trebuit altă iducație nici la școala primară, da nici în familie...

Rugăm pe toți colaboratorii noștri să ne trimită articole SCURTE. Articolele lungi suntem nevoiți, din lipsă de spațiu, să le ciuntim, — operație delicată și deopotrivă de neplăcută pentru noi ca și pentru autor.

Fel de fel

Orbii de războiu directori de presă

Pe temeiul unei bune experiențe făcute în primul războiu mondial, s'au luat de curând în Germania măsuri de a introduce pe academicienii care și-au pierdut vederea în războiu în domeniul unei activități proprii pregătirii și posibilităților lor. Astfel, în ultimii ani, la ocupațiile spirituale ale acestor orbii de războiu s'au adăugat un număr de noi activități, între care se menționează și alea din serviciul presei germane periodice sau neperiodice. La cursurile științei ziaristice, curs existent din 1934, între auditorii s'a înregistrat un șir de studenți orbii de războiu, care vor să activeze ca directori de presă, conferențieri de presă, redactori editoriali și în alte domenii înrudite. E demn de remarcat faptul că direcția de studii se află în mâinile unui docent la catedra de știință ziaristică, și el orb de războiu.

De ce se fardau Egiptenii

Încă de mult, dela începutul primelor săpături în Egipt, se știe că vechii Egipteni se fardau, — cum este cazul astăzi — pentru a se înfrumuseța, din cochetărie. Cercetările întreprinse în ultimul timp au arătat însă că această fardare urmărea atât scopuri religioase, cât și igienice. S'a constatat că Egiptenii se fardau îndeosebi în jurul ochilor. Aci puneau un amestec din malachit freat și pulbere de galenă, din care rezulta o substanță de culoare neagră verzuie. Acest amestec are un anumit efect antiseptic; deci Egiptenii foloseau acest fard pentru a preveni vestita boală de ochi egipteană, temută încă și astăzi. Importanța religioasă a fardului era însă și mai mare. Din papirusuri descifrate s'au putut constata că fardarea ochilor însemna o rugăciune arzătoare adresată zeilor de a-i feri de „flagelul ochilor”.

Cinema „Astra”

Dela 4 Nov.

Seni Marenbach
Scrii Freyssler
KARL SCHÖNBÖCH-OTTO GRAF
Regia: KARL ANTON
Muzica: FRANZ DOELLE

Informații

Abonamente de sprijin

Dr. Gheorghe Moroianu, f. rector al Academiei Comerciale Cluj-Brașov	1500
Dr. Octavian Sonea, Brașov	1000
Liviu Cristescu, Brașov	500
Romulus Cotaru, București	500

D-na Elena Russu, în loc de parastas la trei ani dela moartea tatălui D-sale, Mihail Russu, judecător-consilier pensionar, și la 17 ani dela moartea mamei, Marina Russu, dăruiește:

1. Pentru „Gazeta Transilvaniei“ Lei 1000
2. Pentru „Crucea Roșie“ Brașov Lei 1000
3. Pentru „Fondul Comanescu și Russu“ — ajutorarea elevilor săraci dela liceul „A. Șaguna“ 1000.

Dela Universitatea liberă muncitorască

Duminecă, 31 Oct. la orele 11.30 în sala „Astra“ va vorbi în cadrele univ. libere muncitorești d-l Dr. N. Căliman despre „Ocroțirea mamei și a copilului“.

După conferința urmează programul susținut de secția M. L.-I.A.R. care va prezenta câteva spectaculoase demonstrații sportive de box și lupte greco-romane.

Camera de Comerț și de Industrie din Brașov, aduce la cunoștința întreprinderilor comerciale care îndeplinesc condițiile pentru înscrierea în planul de mobilizare pentru lucru, că pentru a putea fi propuse pentru anul 1944-45 urmează să ceară informațiuni între orele 10-12 la Cameră, biroul M. O. N. T., unde li se vor da toate explicațiunile și informațiunile necesare.

Camera de Comerț și de Industrie din Brașov, aduce la cunoștință că orice industrie întreprinzând cereale sau făinuri ca materie primă, va putea primi dela Oficiul Economic Județean autorizație de cumpărare lunară până la 5000 kg. grâu sau făină de grâu și până la 10.000 kg. secară, orz și ovăz din producția locală.

Întreprinderile care au nevoie lunar de cantități de cereale sau făinuri mai mari decât cele de mai sus se vor adresa S.S.A.A.

Fabricile de bere, biscuiți, arpăcaș, precum și fabricile de spirit se aprovizionează direct prin S. S. A. A.

SPECTACOLE

Concert de vioară. Luni, 8 Nov. a. c. la ora 8 seara va avea loc concertul celebrului violonist. G. Kulenkampff în sala „Reduta“. La pian: Gustav Beck.

Bilete se pot reține la Agenția teatrală „Maria Băncilă, telefon 35-37.

Cronica Războiului

După conferința dela Moscova

Comunicatul conferinței dela Moscova a fost așteptat de toate cercurile politice. După închiderea desbaterilor el nu a întârziat să fie difuzat de serviciul britanic de informațiuni. Că desbaterile au fost secrete ne-o dovedește faptul, aflat abia acum, că la conferință au participat și reprezentanții Chinei ciunchingheze. În intervalul de timp dela 19 la 30 Octombrie s'au ținut 12 ședințe la care au participat înafară de cei trei miniștri de externe și următorii barbați de stat: pentru Statele Unite: *Loverell Harriman*, ambasadorul Statelor Unite; general de brigadă *Johan Deane* din armata de uscat nordamericană; *Green H. Hackworth*, *James C. Dun* și alți experți.

Pentru Marea Britanie: *Sir Archibald Clark Carr*, ambasador și d-nii: *William Sraag*; general de divizie *Sir Hastings Ismay* și experți.

Pentru Uniunea Sovietelor: Mareșal *Voroșilov*; mareșal al Uniunii Sovietelor *A. Y. Vinschi*; *Litvinov*, comisar al poporului pentru afacerile externe; *Sergeiev*, comisar al poporului pentru comerțul extern; general de brigadă *Gaizlov*, din marea stat major; *G. F. Soks*, șef în comisariatul poporului pentru afacerile externe și experți.

Comunicatul subîniază că „toate problemele celor trei guverne propuse spre examinare“ au fost puse pe ordinea de zi și că în câteva din aceste chestiuni s'ar fi ajuns la „o luare de poziție definitivă. În alte probleme s'a luat o hotărâre de principii, ele au fost lăsate însă în seama unor comisii speciale pentru o examinare mai amănunțită sau „s'a rezervat soluționarea lor pe cale diplomatică“.

„Guvernele Statelor Unite, al Angliei și Uniunii Sovietice — spune textual comunicatul — au pus la rândă în vedere a unei colaborări strânse pentru toate problemele ce se referă la eforturile în comun în vederea ducerii războiului. Aceasta este însă prima dată când miniștri de externe ai celor trei guverne au fost în stare să se întrunească într'o conferință“.

În primul rând, au fost luate în discuție măsuri militare împotriva Germaniei și a aliaților ei — spune mai departe comunicatul. Au fost discutate operațiuni definitive cu privire la care s'au luat hotărâri și care au fost pregătite spre a forma baza unei colaborări foarte strânse din punct de vedere militar, în viitor, între cele trei părți. În al doilea rând, cele trei guverne care au luat parte la conferință recunosc necesitatea de a continua actuala lor strânsă colaborare și conlucrarea lor în ducerea războiului și în epoca ce va urma după terminarea ostilităților.

Comunicatul semnaleză o declarație în comun a guvernelor nord-america, britanic și ciunchinghez, declarația este dată în conformitate cu declarația aliaților dela 1 Mai 1942 și cu alte declarații de mai târziu, printre care aceea că ostilitățile împotriva puterilor Axei urmează a fi continuate „până la capitularea necondiționată“.

Declarația în comun cere: 1. ca acțiunea comună a celor patru guverne ce urmărește continuarea războiului împotriva dușmanului lor, se face pentru organizarea și menținerea păcii și siguranței. 2. Guvernele care se află în luptă cu inamicul comun vor acționa în comun în toate chestiunile privitoare la capitularea și desarmarea acestui inamic. 3. Măsuri în comun pentru evitarea încălcării condițiilor impuse inamicului. Al 4-lea punct stăruie asupra necesităților de a se crea o organizare internațională, bazată pe principiul suveranității tuturor statelor iubitoare de pace și la care vor putea adera toate statele de acest fel, mari sau mici, spre a menține pacea și securitatea internațională. Al 5-lea punct prevede „consultări reciproce“ ale celor patru guverne, până la introducerea

„unui sistem de securitate generală“. „In caz de nevoie“ și alți membri ai națiunilor aliate vor putea fi chemați să ia parte la aceste consultări. În al 6-lea punct al declarației se spune că cele patru guverne „după terminarea ostilităților, nu înțeleg să folosească forțele militare pe teritoriile altor state, cu excepția cazurilor prevăzute prin prezenta declarație și numai după o consultare prealabilă“. Cel din urmă punct — al 7-lea — cere o strânsă colaborare pentru a se ajunge la „un acord general cu privire la reglementarea înarmărilor în epoca de după război“.

Privitor la Italia comunicatul precizează politica aliaților față de politica acestei țări care „trebuie să se bazeze pe distrugerea integrală a fascismului“, Italia să aibă un guvern cu „aspect democratic“, prin includerea „unor elemente ce se opun fascismului“. Comunicatul cere pe lângă aceasta libertatea presei și a opiniei publice și libertatea întrunirilor precum și suprimarea tuturor instituțiilor fasciste. El cere extrădarea șefilor fascismului și a generalilor din armata fascistă.

Guvernele participante la conferință au căzut de acord pentru a declara „nulă și neavenită“ anexarea Austriei din 1938, și pentru a crea în locul ei „o Austrie liberă și independentă“. În această privință se spune: „Se reaminteste totuși Austriei că ea a asumat o responsabilitate pe care nu o va putea tăgădui, aceea de a fi luat parte la război, alături de Germania“. Austria este apoi invitată „să contribuie la eliberarea ei“. Comunicatul se termină printr'o declarație a națiunilor ce au luat parte la conferință și în care se spune că toți ofițerii, soldații și membrii partidului german ce sunt scoțiți răspunzători de pretinsele „cruzimi“ în teritoriile ocupate, inclusiv de „executarea ostilităților“, urmează a fi „transportați“ după armistițiul în țările respective pentru a fi judecați.

Comunicatul a fost comentat în cercurile politice berlineze și el este considerat ca fiind documentul prin care se dă în vileag pretenția de supremație mondială a aliaților, și capitularea lor în fața bolșevismului.

Evenimente politice

Printre evenimentele politice mai de seamă merită a fi reținute următoarele: Postul de radio Bagdad a anunțat în limba arabă: „Conversațiile dintre d-nii Eden și Menemencioğlu se referă la schimbări politice de cea mai mare importanță“. Postul de radio citează în acest sens ziarul „Daily Mail“, după care vor avea loc evoluții de cea mai mare importanță în Turcia. O situație nouă în Turcia va avea ecouri și în Balcani. Este posibil — a spus ziarul citat — ca această călătorie a ministrului turc de externe la Cairo să aibă ca urmare evenimente importante. În legătură cu schimbările politice din Turcia merită să fie reținută știrea comunicată din Madrid de către corespondentul ziarului „Curierre de Geneve“, prin care se anunță că potrivit știrilor sosite din Alger, comisiunea aliată mediteraneană se află pe cale de a hotărâ ca cele trei porți de intrare în Mediterană: *Dardanelele*, *Suezul* și *Gibraltarul*, să fie internaționalizate.

La Cairo, ministrul de externe turc va avea întrevederi și cu d-l *Hull*, ministrul de externe al Statelor Unite.

După știri sosite din Statele Unite reiese că mareșalul *Badoglio* a avut la Neapole întrevederi cu șefii partidelor liberal, socialist și comunist pentru largirea cabinetului său. Cu acest prilej contele *Sforza*, fost ministru de externe italian și apoi șef al emigraților italieni, a condiționat participarea sa de îndepărtarea prințului *Umberto* dela moștenirea tronului și instituirea unui Consiliu de Regență pentru principele de Neapole, care este în vârstă de 60 de

de **Mardare Mateescu**

ani. Mareșalul *Badoglio* a lăsat ca Regele *Victor Emanuel* să înțeleagă că nu mai este în stare să formeze un nou guvern atâta vreme cât Rege este *Victor Emanuel*.

Privitor la arestarea contelui *Ciano* s'a transmis știrea după care acesta va fi judecat de „Marele Consiliu Fascist“ pentru actele sale de trădare față de regim, țară și față de Ducele *Mussolini*.

Mersul războiului

În actuala fază a luptelor din răsărit se precizează de către comandamentul german că nu este nevoie de evacuarea Crimeei, unde se găsesc puternice forțe germane. În legătură cu aceasta se menționează că știrea dată de inamic cu privire la ocuparea *Perekopolului* de către sovietici, nu a fost confirmată de germani. Este posibil ca unele care blindate sovietice izolate să manevreze, pentru a se spune astfel, după cum vor, în acel teren plan și lipsit de arbori. Pe istmul *Perekop* sovieticii vor întâlni totuși un puternic baraj. Grosul formațiunilor rapide inamice are drept obiectiv regiunea inferioară a *Niprului*. Germanii păstrează însă tăcerea atât în ce privește succesul dela nord de *Krivoirog*, cât și asupra acțiunilor prezente. În sectorul de nord al frontului timpul s'a înrăutățit fapt care pune piedecă mișcărilor mai mari. În ultimile zile iarna și-a arătat colții. Capul de debarcare sovietic dela sud de *Kerci* a fost și mai mult strâns, în ciuda unei îndârjite rezistențe. La intrările de nord ale Crimeei, în regiunea situată la est de *Cherson* și în marea cot al *Niprului* continuă lupte grele cu forțele inamice care au suferit grele pierderi. La Sud-vest și Nord de *Kiev*, precum și la Vest de *Smotensk*, atacurile sovietice au fost respinse. În prezent se dau lupte grele pe câmpul dela *Velikii Luki*.

În Italia de sud au fost respinse atacurile Anglo-americanilor date la est de *Volturno*. Artileria americană a bombardat și apoi infanteria a atacat pozițiile de pe fluviul *Trigno*. Guvernul fascist italian a lansat un apel prin care cheamă populația să lupte pentru ca sacrificiile de până acum să nu fie zadarnice.

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Redactor responsabil
ION COLAN

Redacția și Administrația
B R A Ș O V
B-dul Regele Ferdinand No. 12
TL 1513

Abonamentul anual Lei 400
Autorități și Societăți Lei 800
Membrii „Astrei“ din
comunele jud. Brașov
și refugiații săteni din
Ardealul de Nord Lei 200